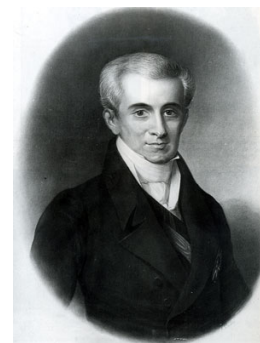

ΕΝΟΤΗΤΑ 17^η: Ο Ιωάννης Καποδίστριας ως κυβερνήτης της Ελλάδας (1828-1831)

- Εκλέγεται Κυβερνήτης της Ελλάδας από τη συνέλευση της Τροιζήνας (άνοιξη 1827) για 7 χρόνια
- 1828: Αφιξη στο Ναύπλιο
- Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα ο Καποδίστριας:
 - ο λαός εξαντλημένος
 - ληστές και πειρατές ελέγχουν μεγάλες περιοχές
 - ο αιγυπτιακός στρατός παραμένει στη ΝΔ Πελοπόννησο
 - τουρκικός στρατός στη Στερεά Ελλάδα
- Στο διπλωματικό πεδίο ο Καποδίστριας θέτει ως κύριους σκοπούς την:
 - αναγνώριση της ανεξαρτησίας της Ελλάδας
 - εξασφάλιση όσο το δυνατόν περισσότερων εδαφών για το ελληνικό κράτος
- Παράλληλα, επιδιώκει τη δημιουργία ενός σύγχρονου κράτους με ισχυρή κεντρική εξουσία κατά τα πρότυπα των αναπτωγμένων κρατών της δυτικής Ευρώπης.
- Ο Καποδίστριας έθεσε τις βάσεις της οικονομίας, της δημόσιας διοίκησης, του στρατού και της εκπαίδευσης.

ΜΕΤΡΑ	
ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Ανέστειλε τις αποφάσεις της Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας και συγκέντρωσε στα χέρια του όλες τις εξουσίες. Η Δ' Εθνοσυνέλευση (Άργος 1829) επικύρωσε αυτές τις αποφάσεις και έθεσε τις βασικές αρχές μιας μελλοντικής συνταγματικής αναθεώρησης
ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ	α) συγκρότηση τακτικών ενόπλων δυνάμεων, β) αξιοποίηση ορισμένων αγωνιστών, γ) ίδρυση του Λόχου των Ευελπίδων, δ) προσπάθεια για οργάνωση τακτικού πολεμικού ναυτικού, ε) καταπολέμηση πειρατείας.
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	α) σχημάτισε ένα πρώτο κρατικό ταμείο, β) προχώρησε στην ίδρυση τράπεζας και την κοπή νομίσματος (φοίνικας), γ) εφάρμοσε αυστηρή λιτότητα στις δημόσιες δαπάνες, δ) εκσυγχρόνισε τη γεωργία (νέες καλλιέργειες, νέες μέθοδοι καλλιέργειας).
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	➢ ίδρυσε το ορφανοτροφείο της Αίγινας, στο οποίο λειτουργήσαν ▪ τρία αλληλοδιδασκτικά σχολεία (αντίστοιχα των σημερινών δημοτικών αλλά τετραετούς φοίτησης) ▪ τρία ελληνικά σχολεία (αντίστοιχα των σημερινών γυμνασίων) ▪ αρκετά χειροτεχνεία (επαγγελματικές σχολές) ➢ το Πρότυπον Σχολείον στο οποίο σπούδαζαν οι δάσκαλοι που προορίζονταν για τα αλληλοδιδασκτικά ➢ το Κεντρικόν Σχολείον στο οποίο φοιτούσαν όσοι προορίζονταν για σπουδές στο εξωτερικό ➢ το Πρότυπον Αγροκήπιον (γεωργική σχολή) Πίστευε ότι τη δεδομένη στιγμή η εκπαίδευση θα έπρεπε να παρέχει βασικές γνώσεις και επαγγελματική κατάρτιση γι' αυτό δεν προχώρησε στην ίδρυση πανεπιστημίου.

Η ολοκλήρωση της επανάστασης

Η τελευταία -νικηφόρα- μάχη του Αγώνα, θα δοθεί στην Πέτρα της Βοιωτίας την 12η Σεπτεμβρίου 1829.

Επικεφαλής των ελληνικών δυνάμεων ο **Δημήτριος Υψηλάντης**, ο οποίος θα κλείσει τον αγώνα που ο αδερφός του Αλέξανδρος είχε ξεκινήσει πριν οκτώ χρόνια

[Υψηλάντης
(Αλέξανδρος) την
άρχισε

και Υψηλάντης
(Δημήτριος) την
τελείωσε]

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας/ 3 Φεβρουαρίου 1830

Υπογράφεται από τις Μεγάλες Δυνάμεις και αναγνωρίζει την Ελλάδα ως κράτος **ανεξάρτητο** το οποίο θα εκτείνεται νότια της συνοριακής γραμμής που ορίζεται από τους ποταμούς

Αχελώο- Σπερχειό και περιλαμβάνει:

- Τη Στερεά Ελλάδα
- Την Πελοπόννησο
- Τα νησιά του Αργοσαρωνικού
- Την Εύβοια
- Τις Κυκλάδες
- Τις Σποράδες

Χάρη στους επιδέξιους χειρισμούς του Καποδίστρια τα σύνορα της Ελλάδας θα επεκταθούν νοτιώς της γραμμής Αμβρακικού- Παγασητικού με τη συνθήκη της **Κωνσταντινούπολης, 1832**, η οποία υπογράφεται ενώ ο Κυβερνήτης είναι πια νεκρός.

Η ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Η πολιτική του Καποδίστρια προκάλεσε **αντιδράσεις** από:

- Ισχυρούς προκρίτους (έχασαν το δικαίωμα να συλλέγουν φόρους, να δικάζουν και να είναι κυρίαρχοι στις επαρχίες τους)
- Πλούσιους πλοιοκτήτες όπως ο Γ. Κουντουριώτης (οι Υδραίοι ζητούσαν υπέρογκες αποζημιώσεις για την απώλεια των πλοίων τους στον αγώνα)
- Φαναριώτες όπως ο Α. Μαυροκορδάτος
- Φιλελεύθερους διανοούμενους όπως ο Κοραΐς (αυτοί καυτηρίαζαν τον αυταρχισμό του Καποδίστρια και ήθελαν σύνταγμα)

Ταυτόχρονα:

- η Αγγλία και η Γαλλία υποκινούσαν στάσεις εναντίον του, γιατί τον θεωρούσαν όργανο της Ρωσίας. Με το μέρος του Καποδίστρια ήταν ο λαός.
- Από τις αρχές του 1830 σημειώθηκαν εξεγέρσεις κατά του κυβερνήτη (με αποκορύφωμα την ανατίναξη στον Πόρο από τον Α. Μιαούλη των δύο μεγαλύτερων πολεμικών πλοίων).
- Όταν ο Καποδίστριας φυλάκισε τον πρόκριτο της Μάνης **Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη** θεωρώντας τον υπεύθυνο για αντικυβερνητικές ενέργειες, ο αδελφός του **Κωνσταντίνος** και ο γιος του **Γεώργιος** τον δολοφόνησαν στο **Ναύπλιο (Σεπτέμβριος του 1831)**.

Δραστηριότητες

1. Η άφιξη του Κυβερνήτη στο Ναύπλιο

Το λόγο στην υποδοχή του Καποδίστρια τον εκφώνησε ο φιλόσοφος, πολιτικός και κληρικός Θεόφιλος Καΐρης (1784–1853). Ανάμεσα στ' άλλα διαβάζουμε:

Αν [...] κατορθώσεις να σταματήσεις τις διχόνοιες, να διαλύσεις τις φατρίες, να κάνεις σεβαστούς [...] τους νόμους, να είναι ασφαλής για τον καθένα η ζωή, η τιμή, η ιδιοκτησία του· αν κάνεις τον κόσμο να πιστέψει στην ομόνοια, στη συμφωνία, στην αγάπη για την πατρίδα· αν οδηγήσεις τους πολιτισμούς της [=της πατρίδας] στην αληθινή δόξα, αν την κάνεις ευτυχισμένη γιατί στο εσωτερικό της υπάρχουν δίκαιοι νόμοι και γιατί ο στρατός της θριαμβεύει ενάντια στον [...] εχθρό της και [αν φροντίσεις] να είναι σταθερή και ακλόνητη η ανεξαρτησία της [...], πόσο δοξασμένος θα είσαι τότε!

Λόγος του Θεόφιλου Καΐρη κατά την τελετή υποδοχής του Καποδίστρια, 12 Ιανουαρίου 1828

Απόδοση στη σύγχρονη γλώσσα

3.53

Διαβάστε το παράθεμα και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- I. Ποιος έγραψε το κείμενο και πότε;
- II. Γράφτηκε την ίδια εποχή για την οποία μιλάει ή αργότερα; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.
- III. Τι ζητάει ο συγγραφέας του κειμένου από τον Ιωάννη Καποδίστρια;
- IV. Ποια μέτρα πήρε ο Ι. Καποδίστριας για να ανταποκριθεί στ συγκεκριμένο αίτημα;
- V. Εξηγήστε γιατί τα μέτρα αυτά ανταποκρίνονται στο αίτημα.
- VI. Ποιοι μπορεί να ήταν ενάντια στα μέτρα αυτά και για ποιους λόγους ο καθένας;

2. Η διακυβέρνηση του Καποδίστρια

Στα παρακάτω αποσπάσματα διαβάζουμε δύο διαφορετικές απόψεις για το πώς κυβέρνησε ο Ιωάννης Καποδίστριας. Το πρώτο γράφτηκε από το Νικόλαο Δραγούμη (1809–1879), που εργαζόταν ως γραμματέας στο Γραφείο του Ιωάννη Καποδίστρια.

Εκείνος [ο Ιωάννης Καποδίστριας] [...] ήταν πολύ δραστήριος. Έτσι, μέσα σε είκοσι μέρες [από την άφιξη του] [...], πήρε μέτρα για τη ναυτιλία [...], επειδή είχε αυξηθεί η πειρατεία, ίδρυσε χρηματιστική τράπεζα, διαίρεσε το στρατό σε χιλιαρχίες, έφτιαξε μια επιτροπή από ανώτερους κληρικούς για να ρυθμίσουν τα σχετικά με την Εκκλησία, [...] και για να βοηθήσει τους φτωχούς, αφού δεν υπήρχαν αρκετά τρόφιμα, φρόντισε να καλλιεργηθούν πατάτες, για πρώτη φορά στην Ανατολή. Και νοιαζόταν μόνοι του για όλα, κοιπάζοντας νύχτα μέρα.

Νικόλαος Πολίτης, Ιστορικές αναμνήσεις, έτος 1874

Απόδοση στη σύγχρονη γλώσσα

Π 3.61

Το δεύτερο απόσπασμα προέρχεται από έγγραφο που έστειλαν οι Υδραίοι στον Ιωάννη Καποδίστρια για να διαμαρτυρηθούν για τον τρόπο με τον οποίο κυβερνούσε.

Η Ύδρα, που δεν υπέφερε από το δεσποτισμό ούτε με την οθωμανική εξουσία και θυσίασε τα πάντα για να βοηθήσει και τους υπόλοιπους Έλληνες να ξεφύγουν από τις συμφορές αυτές, δεν μπορεί να δεχτεί τη δουλεία σαν ανταμοιβή για τις θυσίες και τους αγώνες της. Απορρίπτει όμως και την αναρχία, γιατί θεωρεί ότι καταστρέφει και την ισονομία και την αληθινή ελευθερία για την οποία αγωνίστηκε. Και δεν είναι μόνο η Ύδρα που το πιστεύει αυτό, Εξοχότατε. Ολόκληρη την ελληνική κοινωνία τάρaxαν οι σύμβουλοι που με τις σκοτεινές τους πράξεις δεν αξίζουν την εμπιστοσύνη σας. Οι φυλακές είναι γεμάτες από ανθρώπους που κατηγορούνται για τις πολιτικές τους απόψεις, χωρίς να γνωρίζουν για τι κατηγορούνται ούτε και δικάζονται [...]. Όλοι είναι δυσареστημένοι. Το εμπόριο, στο οποίο δίνει ζωή η ευνομία [=τήρηση των νόμων] και η ασφάλεια, βρίσκεται σε πολύ άσχημη κατάσταση. Άλλη θεραπεία σ' αυτά δε βλέπουμε, Εξοχότατε, παρά να συγκληθεί άμεσα Εθνοσυνέλευση, που θα συζητήσει και θα επικυρώσει [ένα νέο] πολίτευμα.

Έγγραφο των κατοίκων της Ύδρας προς τον Ιωάννη Καποδίστρια, 24 Ιουνίου 1831

Απόδοση στη σύγχρονη γλώσσα

Π 3.62

Αφού διαβάσετε τα παραπάνω παραθέματα απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- I. Ποιοι έγραψαν τα δύο κείμενα και πότε;
- II. Γράφτηκαν την ίδια εποχή για την οποία μιλάνε ή αργότερα;
- III. Ποιο από τα δύο εκφράζει θετική άποψη για τον τρόπο που κυβερνούσε ο Καποδίστριας και ποιο αρνητική;
- IV. Σε ποια επιχειρήματα στηρίζει η κάθε πλευρά την άποψή της και τι τονίζει περισσότερο;
- V. Γιατί διαλέγει να τονίσει τα συγκεκριμένα θέματα και ποιος είναι ο στόχος της;

3. Απαντήστε σύντομα στις παρακάτω ερωτήσεις:

- α: Γιατί ο Καποδίστριας δεν προχώρησε στην ίδρυση πανεπιστημίου;
- β: Γιατί πιστεύετε ότι επέλεξε να κυβερνήσει συγκεντρωτικά; (να συγκεντρώσει δηλαδή στα χέρια του όλες τις εξουσίες;)

Οι παραπάνω δραστηριότητες είναι από το «...λίγη ακόμη ιστορία»

<http://repository.edulll.gr/270>

4. Σύμφωνα με το παρακάτω κείμενο αλλά και με όσα έχετε διδαχθεί ποια γνώμη σχημάτισατε για τον χαρακτήρα και το ήθος του Καποδίστρια ;

«...Ελπίζω ότι όσοι εξ' υμών συμμετάσχουν εις την Κυβέρνησιν θέλουν γνωρίσει μεθ' εμού ότι εις τας παρούσας περιπτώσεις, όσοι ευρίσκονται εις δημόσια υπουργήματα δεν είναι δυνατόν να λαμβάνουν μισθούς αναλόγως με τον βαθμό του υψηλού υπουργήματός των και με τας εκδουλεύσεις των, αλλ' ότι οι μισθοί ούτοι πρέπει να αναλογούν ακριβώς με τα χρηματικά μέσα, τα οποία έχει η Κυβέρνησις εις την εξουσίαν της...»

«...εφ' όσον τα ιδιαίτερα εισοδήματά μου αρκούν διά να ζήσω, αρνούμαι να εγγίσω μέχρι και του οβολού τα δημόσια χρήματα, ενώ ευρισκόμεθα εις το μέσον ερειπίων και ανθρώπων βυθισμένων εις εσχάτην πενίαν».

Ιωάννης Καποδίστριας
πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος, προς την Δ' Εθνοσυνέλευση

Τα παραθέματα που ακολουθούν θα σας βοηθήσουν να απαντήσετε στην ερώτηση 3 (σελ. 56 του βιβλίου σας) σχετικά με τα αίτια της σύγκρουσης Καποδίστρια -αντιπολίτευσης

Εκείνο, όμως, που δημιούργησε τα σοβαρότερα προβλήματα στο νεαρό ελληνικό κράτος ήταν η σύγκρουση του Κυβερνήτη με τη διοικητική αριστοκρατία, την οποία απέκλεισε, σχεδόν εντελώς, από την εξουσία. Έτσι, γαιοκτήμονες – πρόκριτοι της Πελοποννήσου, έμποροι και εφοπλιστές, Φαναριώτες και σημαντικά πρόσωπα [...] σχημάτισαν μια ισχυρότατη και αδιάλλακτη αντιπολίτευση με στόχο τον απολυταρχισμό του Κυβερνήτη. [...] Η σύγκρουση ανάμεσα στον Κυβερνήτη και στη διοικητική αριστοκρατία ήταν μια πολιτική σύγκρουση για την εξουσία.

Β. Κρεμμυδάς, *Νεότερη ιστορία, ελληνική και ευρωπαϊκή*, Γνώση, Αθήνα 1990, σ. 194.

Καποδίστριας-αντιπολίτευση: μια πολιτική σύγκρουση

Παραμέρισε πολλούς από τους ηγέτες της Ελληνικής Επανάστασης, προεστούς και οπλαρχηγούς, και περιόρισε τα προνόμια και τις εξουσίες που είχαν παλαιότερα.

Προσπάθησε να δημιουργήσει ένα κράτος με ισχυρή κεντρική διοίκηση. Έτσι, συγκρούστηκε με τους τοπικούς άρχοντες, που ήταν ακόμη ισχυροί.

Προκάλεσε ακόμη δυσαρέσκεια και σε λαϊκά στρώματα, επειδή αύξησε τους φόρους και δε μοίρασε την εθνική γη.

Ανέστειλε το σύνταγμα και έτσι έκανε αντίπαλους του τούς φιλελεύθερους.